

Kursplan

Nämnden för lärarutbildning

Institutionen för svenska språket

1SSÄ04 Svenska som andraspråk II – inriktning mot arbete i
gymnasieskolan, 30 högskolepoäng

Swedish as a second language II – for upper secondary teachers, 30
credits

Huvudområde

Svenska som andraspråk

Ämnesgrupp

Svenska som andraspråk

Nivå

Grundnivå

Fördjupning

G1F

Fastställande

Fastställd 2011-10-18

Senast reviderad 2014-11-21 av Fakulteten för konst och humaniora. Redaktionella
ändringar har gjorts.

Kursplanen gäller från och med vårterminen 2015

Förkunskaper

Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i årskurs 7–9, 1–30 hp (1SSÄ01) eller
Svenska som andraspråk I – inriktning mot arbete i gymnasieskolan, 1–30 hp (1SSÄ02)

Mål

Övergripande mål för hela kursen

Efter avslutad kurs ska den studerande kunna:

- identifiera och analysera aspekter av lärarprofessionen i förhållande till ämnet och ämnets didaktik
- diskutera, analysera samt göra ämnesdidaktiska ställningstaganden i relation till de verksamhetsområden utbildningen förbereder för.
- utföra en kontrastiv språkanalys
- redogöra för hur läs- och skrivutveckling på andraspråket går till
- konstruera och utföra interimspråksanalyser på vuxna andraspråksinlärare
- diskutera hur läromedelstexter med olika grader av stöttning kan förstås av andraspråks elever
- göra bedömningar av andraspråks elevers skriftliga produktion utifrån gällande styrdokument
- diskutera vad tvåspråkighet innebär för individen och ha goda kunskaper om existerande minoritetsspråk i Sverige
- utforma en kortare vetenskaplig uppsats som har tydlig anknytning till ämnet

svenska som andraspråk, försvara den samt opponera på annan students uppsats.

I övrigt gäller målen enligt nedan.

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- redogöra för aktuell svensk och utländsk interimspråksforskning
- utföra interimspråksanalyser av andraspråksinlärares texter
- utföra språkanalyser av andraspråksinlärares texter med ett kontrastivt och språktypologiskt fokus

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs ska den studerande kunna

- redogöra för hur läs- och skrivutveckling på andraspråket går till
- redogöra för hur andraspråksinlärares ordinläring kan stöttas
- redogöra för hur man kan genomföra en litteracitetsorienterad och ämnesbaserad undervisning
- analysera skolans läromedelstexter för att utveckla kunskap om hur man kan anpassa valet av texter med hänsyn till utvecklingsnivå.

Delkurs 3. Bedömning och betyg i svenska som andraspråk, 3 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- redogöra för kursplaner och aktuella styrdokument formulerade för andraspråks elever
- redogöra för olika sätt att bedöma andraspråks elevers skriftliga produktion
- redogöra för hur man utifrån aktuella styrdokument konstruerar prov anpassade för andraspråksinlärare.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- redogöra för vad tvåspråkighet innebär för individen och samhället
- redogöra för hur den svenska skolan kan ta tillvara den resurs som flerspråkiga elever innebär
- uppvisa kunskaper om minoritetsspråken i Sverige.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

Efter avslutad delkurs skall den studerande kunna

- utforma en kortare vetenskaplig uppsats som har tydlig anknytning till ämnet svenska som andraspråk
- försvara uppsatsen samt opponera på annan students uppsats.

Innehåll

Kursens teoretiska innehåll kopplas till skolans verksamhet genom fältstudier.

Delkurs 1. Interimspråksutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Kursen omfattar en jämförelse av olika teorier om första- och andraspråksinläring samt om strategier vid andraspråksinläring och andraspråksanvändning. Förstaspråkets och andra bakgrundsfaktorer inverkan på andraspråksutvecklingen samt dess konsekvenser för undervisningen studeras. Kursen omfattar även en interimspråksanalys och en språktypologisk översikt samt ett enskilt studium av ett valfritt invandrarspråks grammatiska struktur i jämförelse med svenska språket.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk, 7,5 hp

Kursen omfattar barns och vuxnas läs- och skrivutveckling på andraspråket inklusive frågor om litteracitet. Andraspråkelevers möten med läromedelstexter och språket i skolan samt språk och kunskapsutvecklande arbetssätt i det flerspråkiga klassrummet studeras.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

I delkursen utvecklar studenterna teoretiska och praktiska kunskaper om betyg och bedömning inom ämnet svenska som andraspråk. Aktuella styrdokument studeras liksom muntliga och skriftliga prov av olika slag. Sambanden mellan mål, kunskapsinnehåll, samt bedömning och betygsättning diskuteras.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Kursen omfattar frågor angående tvåspråkighet samt frågor om språkbevarande faktorer och om språkpolitiska åtgärder. Tvåspråkigheten i den svenska skolan i ett internationellt jämförande perspektiv samt den svenska skolans målsättning att nå aktiv tvåspråkighet behandlas. Även tvåspråkighetens språkliga effekter såsom kodväxling och transfer studeras.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

I kursen skrivs en kortare vetenskaplig uppsats på basis av ett insamlat empiriskt material och relevant litteratur. De studerande ska författa en kort uppsats som rör ett begränsat problem med tydlig anknytning till undervisning i svenska som andraspråk. Vidare ska den studerande delta aktivt i seminarier, försvara sin uppsats och själv opponera.

Deltagande i gruppdiskussioner och seminarieövningar är obligatoriskt.

Professionsbas och professionell progression

De studerande bygger vidare på sina ämneskunskaper från föregående kurs och kopplar dem samtidigt till språkdidaktiska frågeställningar; därmed fortsätter de att utveckla den professionsbas och den professionella progression som krävs för att arbeta som ämneslärare i den svenska skolan.

Vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig progression

Det vetenskapliga förhållningssättet utvecklas genom fördjupade ämnesstudier och den vetenskapliga progressionen stärks genom det avslutande självständiga arbetet i kursen.

Undervisningsformer

Undervisningen sker i form av föreläsningar samt gruppdiskussioner och seminarieövningar.

Examinationsformer

Kursen bedöms med betygen Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd. För godkänt betyg ska kursens mål vara uppfyllda. För slutbetyget Väl Godkänd krävs väl godkänt betyg på minst 18 högskolepoäng av delkurserna. För studerande som ej godkänts vid ordinarie examinationstillfälle ges möjlighet till ytterligare fyra tillfällen.

Examinationer sker genom skriftliga och muntliga prov, genomförande av självständigt arbete och genom seminarier.

Kursvärdering

Efter avslutad kurs genomförs en kursvärdering som sammanställs skriftligt och återkopplas till studenterna. Sammanställningen redovisas för aktuella institutionsorgan och för berört programråd, samt arkiveras av kursansvarig institution.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Delkurs 1. Interimspråkutveckling och språktypologi, 4,5 hp

Abrahamsson, Niclas. 2009. *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur. s. 53–107. 54 s.

ISBN 978-91-44-01995-6

Andersson, Lars-Gunnar. 1993. *Språktypologi och språksläktskap*. Skriptor. 68 s. ISBN 91-47-05118-3

Axelsson, Monica. 2010. ”Andraspråksutveckling i ett utvecklingsperspektiv”. I: Bjar, Louise & Liberg, Caroline (red.). *Barn utvecklar sitt språk*. Studentlitteratur. s. 127–152. 25 s. ISBN 978-91-44-06743-8

Ballardini, Kerstin, Stjärnlöf, Sune & Viberg, Åke. 1993. *Svensk grammatik på svenska*. Natur & Kultur. 180 s. ISBN 91-27-50149-3

Dahl, Östen. 1979. ”Negationens typologi”. I: Hyltenstam, Kenneth (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. s. 109–120. 11 s. ISBN 91-40-30181-8

Ekerot, LarsJohan. 2011. *Ordföljd, tempus och bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. Gleerups. 186 s. ISBN 91-40-67153-4

Hammarberg, Bo. 2013. ”Teoretiska ramar för andraspråksforskning”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 27–74. 47 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Hyltenstam, Kenneth. 1979. ”Kontrastiv analys, språktypologi och språkinläring”. I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. s. 11–40. 30 s. ISBN 91-40-30181-8

Kotsinas, Ulla-Britt. 2005. *Invandrarvenska*. Hallgren & Fallgren. 246 s. ISBN 91-738-2795-9

Källström, Roger. 2012. *Svenska i kontrast. Tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. Studentlitteratur. 208 s. ISBN 978-91-44-05573-2

Philipsson, Anders. 2013. ”Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 121–145. 24 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Strömqvist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av Examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 978-91-7382-852-9

Svenska skrivregler. Utgivna av Språkrådet. 2008 eller senare. Liber. 263 s.

Tingbjörn, Gunnar. 1979. ”Kontrastiv minigrammatik”. I: Hyltenstam, Kenneth. (red.). *Svenska i invandrarperspektiv*. Liber. s. 41–78. 38 s. ISBN 91-40-30181-8

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 20 s.

Delkurs 2. Att läsa, skriva och lära på ett andraspråk (7,5 hp)

Damberg, Ulla. 2013. ”Om tidig läsutveckling i det mångspråkiga samhället”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 661–679. 18 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Damberg, Ulla. 2013. ”Pedagogens roll i klasser och barngrupper där flerspråkiga barn ingår”. I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 69–87. 18 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Danielsson, Kristina. 2013. ”Multimodalt meningskapande i klassrummet”. I: Wedin,

Åsa & Hedman, Christina.(red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 169-185. 16 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Engblom, Charlotte. 2013. ”Medier, flerspråkighet och multimodal texthantering”. I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 189-205. 16 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Franker, Qarin. 2013. ”Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur, s. 771–805. 34 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Hedman, Christina. 2012. ”Flerspråkig elev – med dyslexi?” I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.98–123. 25 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Hedman, Christina. 2012. ”Läsutveckling hos flerspråkiga elever”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.78–95. 17 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Kuyumcu, Eija. 2013. ”Genrepedagogik som verktyg i språk och kunskapsutvecklande undervisning och lärande”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 605–628. 23 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Ladegaard, Uffe. 2013. ”Att se sig själv i skriftspråket – flerspråkigheten som resurs i den tidiga litteracitetsundervisningen”. I: Wedin, Åsa, & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 45–65. 20 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Magnusson, Ulrika. 2013. ”Skrivande på ett andraspråk”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 633–657. 22 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Nygård Larsson, Pia. 2013. ”Text, språk och lärande i naturvetenskap”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 579–601. 22 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Prentice, Julia & Sköldberg, Emma. 2013. ”Flerordsenheter – ur ett andraspråksperspektiv”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 197–216. 19 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Schmidt Carina. 2013. ”’Sen tittade jag och tittade jag. Sen blev den jättebra’. Elevnära texter och strategier för läsförståelsen”. I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 93–117. 24 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 9173828165

Wedin, Åsa. 2013. ”Skrift och mobilitet bland flerspråkiga ungdomar”. I: Wedin, Åsa & Hedman, Christina. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. Studentlitteratur. s. 123–142. 19 s. ISBN. 978-91-44-08052-9

Didaktisk litteratur

Enström, Ingegerd. 2010. *Ordens värld: Svenska ord – struktur och inläring*. Hallgren & Fallgren. 111 s. ISBN 978-91-7382-846-8

Enström, Ingegerd. 2013. ”Ordförråd och ordinläring – med särskilt fokus på avancerade inlärare”. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger. (red.). *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur. s. 169–192. 23 s. ISBN 978-91-44-07065-0

Gibbons, Pauline. 2010. *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande*. Hallgren & Fallgren. 214 s. ISBN 978-91-7382-848-2

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2010. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Hallgren & Fallgren. 164 s. ISBN 917-38-2838-6

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2013. *Låt språket bära – genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren. 229 s. ISBN 978-91-7382-859-8

Mörling, Margareta. 2007. *Att undervisa analfabeter. Från det konkreta till det abstrakta*. Natur&Kultur. S 6-111. 105 s. ISBN 978-91-2772-285-9

Roe, Astrid. 2014. *Läsdidaktik. Efter den första läsinläringen*. Gleerups. s 15-191. 176 s. ISBN 978-91-40-68582-7

Av institutionen tillhandahållet material. Ca 50 s.

Delkurs 3. Betyg och bedömning i svenska som andraspråk, 3 hp

Salameh, Eva-Kristina. 2012. ”Språklig bedömning av flerspråkiga skolbarn”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.56–76. 20 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Salameh, Eva-Kristina. 2012. ”Språkliga resultat vid tvåspråkig undervisning”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.216–236. 20 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Skolverket. 2012. *Bedömning och betygssättning i gymnasieskolan*. Fritzes.37 s. ISBN 978-91-87115-74-5

Skolverket. 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. Fritzes 58 s. ISBN 978-91-86529-54-3

Skolverket. 2012. *Läroplan för vuxenutbildningen*. Fritzes.10 s. ISBN 978-91-87115-80-6

Skolverket. 2011. *Läroplan Svenska som andraspråk för grundskolan*. Fritzes. s.239-257. 18 s. ISBN 978-91-38325-41-4

Skolverket. 2012. *Läroplan Svenska som andraspråk för gymnasiet*. Fritzes. s. 182-202. 20 s. ISBN 978-91-38325-94-0

Strömquist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 978-91-7382-852-9

Svenska skrivregler. Utgivna av Språkrådet. 2008 eller senare. Liber. 263 s.

Didaktisk litteratur

Hajer, Maike & Meestringa, Theun. 2010. *Språkinriktad undervisning: En handbok*. Hallgren & Fallgren s. 135–166. 31 s. ISBN 917-38-2838-6

Johansson, Britt & Sandell Ring, Anniqa. 2013. *Låt språket bära – genrepedagogik i praktiken*. Hallgren & Fallgren. s. 45–68. 23 s. ISBN 978-91-7382-859-8

Skolverket 2011. *Kunskapsbedömning i skolan – praxis, begrepp, problem och möjligheter*. 58 sid.

Roe, Astrid. 2014. *Läsdidaktik. Efter den första läsinläringen*. Gleerups. s 195–253. 58 s. ISBN 978-91-40-68582-7

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 4. Tvåspråkighet, 7,5 hp

Börestam, Ulla & Huss, Leena. 2001. *Språkliga möten: Tvåspråkighet och kontaktlingvistik*. Studentlitteratur. 129 s. ISBN 91-44-01845-2

Håkansson, Gisela. 2003. *Tvåspråkighet hos barn i Sverige*. Studentlitteratur. 192 s. ISBN 91-44-03070-3

Jonsson, Carla. 2010. ”Makt och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling”. I: Musk, Nigel & Wedin, Åsa (red.). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Studentlitteratur. s. 127–143. 16 s. ISBN 978-91-44-05986-0

Med annat modersmål – elever i grundskolan och skolans verksamhet. 2008. Skolverket, Rapport 321. 64 s.

Salameh, Eva-Kristina. 2012. ”Flerspråkig utveckling”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.27–52. 25 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Salameh, Eva-Kristina. 2012. ”Språkliga resultat vid tvåspråkig undervisning”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.216–236. 20 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Salameh, Eva-Kristina & Tvingstedt, Anna-Lena. 2012. ”Läs- och kunskapsutveckling vid tvåspråkig undervisning”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.239–261. 22 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Sandell, Anna. 2012. ”Elever berättar om undervisning på arabiska och svenska”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.196–213. 17 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Sjögren, Annika, Runfors, Ann & Ramberg, Ingrid. 2003. *En ”bra” svenska? Om språk, kultur och makt. Mångkulturellt centrum i Botkyrka*, 111 s. ISBN 91-88560-01-5

Tvingstedt, Anna-Lena. 2012. ”Föräldrars syn på tvåspråkig undervisning”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.175–193. 18 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Wagner Hansen, Åse Kari, Strömquist, Sven & Uppstad Henning, Per. 2010. *Den flerspråkiga människan: en grundbok om skriftspråkslärande*. Studentlitteratur. 177 s. ISBN 978-91-44-05674-6

Wigerfelt, Berit. 2012. ”Skolledarnas syn på tvåspråkig undervisning”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.131–152. 21 s. ISBN 978-91-27-42172-1

Wigerfelt, Berit & Morgan, Eva. 2012. ”Lärarnas syn på tvåspråkig undervisning”. I: Salameh, Eva-Kristina. (red). *Flerspråkighet i skolan*. Natur & Kultur. s.158–174. 16

s. ISBN 978-91-27-42172-1

Av institutionen tillhandahållet material. 150 s.

Delkurs 5. Uppsats, 7,5 hp

Lagerholm, Per. 2010. *Språkvetenskapliga uppsatser*. Studentlitteratur. 138 s. ISBN 978-91-44-05645-6

Strömqvist, Siv. 2010. *Uppsatshandboken: råd och regler för utformningen av examensarbeten och vetenskapliga uppsatser*. Hallgren & Fallgren. 142 s. ISBN 978-91-7382-852-9

Svenska skrivregler. Utgivna av Språkrådet. 2008 eller senare. Liber. 263